

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

การวิจัยในปัจจุบันเป็นที่รู้จักและเข้าใจกันโดยแพร่หลายในหมู่นักวิชาการ และบุคคล โดยทั่วไปทุกชาติทุกภาษา เพราะการวิจัยเป็นเครื่องมือหรือวิธีการที่ดีที่สุดในปัจจุบันในการแสวงหาความรู้ของปัญหาต่าง ๆ ที่มนุษย์ไม่รู้และต้องการแสวงหาคำตอบ การวิจัยทำให้มนุษย์มีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์ ของโลก และของจักรวาล การวิจัยทำให้มนุษยชาติมีความเจริญก้าวหน้า มีการพัฒนา มีความเจริญรุ่งเรืองอยู่ตลอดเวลา ไม่มีที่สิ้นสุด ชนชาติใดที่ให้ความสำคัญกับการวิจัยย่อมมีผลทำให้ชนชาตินั้น ๆ มีความเจริญรุ่งเรืองและพัฒนา และเป็นชนชาติที่มีความเข้มแข็งในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจการทหาร การเมือง วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และด้านอื่น ๆ ตามมาความสำคัญของการวิจัยในปัจจุบันอาจดูได้จากกรณีตัวอย่างสิ่งของรอบตัวเราที่ทำให้เรามีชีวิตอยู่ได้มีความสุขและสะดวกสบาย เช่น มีไฟฟ้า มีทีวี มีภาพยนตร์ เครื่องบิน อาหาร มียารักษาโรค มีคอมพิวเตอร์ช่วยทำงาน มีไฟฟ้า โทรศัพท์ มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มากมายรอบ ๆ ตัวเรา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นผลผลิตที่เกิดจากการวิจัยทั้งสิ้น

นอกจากนั้นการวิจัยมีบทบาทในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับสถาบันอุดมศึกษาอยู่หลายประการ บทบาทการวิจัยในการสร้างความรู้ เป็นเป้าหมายเบื้องต้นของการวิจัย ที่มีผลผลิตเป็นความรู้ใหม่ ทั้งที่เป็นความรู้สากล และความรู้เฉพาะกรณี อันจะเป็นประโยชน์เพื่อประกอบเป็นฐานความรู้ (การวิจัยพื้นฐาน) หรือใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหา หรือการพัฒนา (การวิจัยประยุกต์) หรือเป็นบันไดไปสู่การสร้างนวัตกรรม ตลอดจนสร้างความสามารถในการแข่งขัน การศึกษาจึงสร้างคนที่มีความรู้ สามารถสร้างความรู้ใหม่ได้ ทำให้สามารถแก้ปัญหาของตนเอง และการทำงานได้ ตลอดจนสร้างความสามารถในการแข่งขันของตนเอง ของงาน และของชาติ บทบาทการวิจัยสร้างคุณลักษณะของตนเอง การวิจัยใช้ในการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต เช่น วิจรรณญาณ การใช้เหตุผล นวัตกรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความใจกว้าง รับผิดชอบต่อผู้อื่น และปรับเปลี่ยนได้ การสื่อสารทางวิชาการ ตลอดจนจรรยาบรรณทางวิชาการ บทบาทการวิจัยสร้างความสามารถจัดการความรู้ การวิจัยเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงความรู้ สามารถค้นคว้าเอกสารจากห้องสมุด และจากอินเทอร์เน็ตได้แล้วสามารถถ้อยความเพื่อจัดการกับความรู้ที่มีมากและ

เปลี่ยนอย่างรวดเร็วในสังคมความรู้ โดยสามารถประเมินความเชื่อถือได้ ความคุ้มค่า แล้วสามารถปรับให้อยู่ในรูปที่เหมาะสมสำหรับใช้และใช้ได้ง่าย กระบวนการเหล่านี้ต้องอาศัยกระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือ การที่จะบอกว่าข้อมูลใดเชื่อถือและการได้หรือไม่ ต้องดูว่าวิธีและกระบวนการวิจัยที่สร้างข้อมูลนั้นว่าถูกต้องตามวิธีวิทยาการวิจัยหรือไม่ ส่วนการปรับความรู้เพื่อให้ใช้ก็ต้องอยู่ภายในขอบเขตความถูกต้องของการวิจัยต่าง ๆ ในเรื่องนั้น ๆ บทบาทการวิจัยเป็นเครื่องมือในการสร้างพลัง ผู้ที่รู้จักตนเองและสามารถจัดการกับตนเองและสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้อง ย่อมมีพลังสามารถยืนหยัดด้วยตนเองได้อย่างเป็นอิสระ การวิจัยเป็นกระบวนการที่ผู้วิจัยต้องคิด กระทำ และสื่อสารอย่างเป็นระบบ โดยใช้ปัญญาเป็นฐาน อันนับเป็นการสร้างคุณลักษณะระดับสูงของการเป็นนักวิชาการ

แนวความคิดเรื่องการวิจัยของเราจะถูกกระตุ้นขึ้นด้วยกระแสความต้องการเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในช่วงต้นทศวรรษ 2530 โดยรัฐบาลได้เริ่มทบทวนและแสดงบทบาทภาครัฐในการวิจัยอย่างชัดเจนขึ้น โดยตอกนัยนโยบายในการใช้งานวิจัยระดับสูงเป็นเครื่องมือรองรับการพัฒนาภาคการผลิตต่าง ๆ ของประเทศให้สามารถพึ่งตนเองและสามารถแข่งขันในตลาดการค้าโลกได้ ภายใต้แนวคิดหลักดังกล่าวภารกิจด้านการวิจัยจึงได้รับความสำคัญสูงในแผนพัฒนาอุดมศึกษาทั้งระยะที่ 6 และ 7 ทั้งการวิจัยพื้นฐานและการวิจัยประยุกต์ทว่าต่อมาภายหลังจากที่เศรษฐกิจเริ่มมีสัญญาณแห่งการชลดตัวตลอดจนความเหลื่อมล้ำในรายได้ระหว่างภาคเมืองกับชนบท ภารกิจด้านการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาจึงถูกทบทวนเพื่อให้การวิจัยกลายมาเป็นยุทธศาสตร์ทางปัญญาเพื่อการพัฒนาที่สมดุลของชาติ งานวิชาการตั้งแต่โครงการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาวในช่วงปี 2532 เป็นต้นมาจนถึงงานในโครงการการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ในช่วงปลายทศวรรษมาจนถึง “กระแสอุดมศึกษาไทยในแผน 8 ของทบวงมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน ต่างก็ดูจะเน้นดุลยภาพระหว่างงานวิจัยเพื่อแข่งขันในสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคู่กับงานวิจัยเพื่อความมั่นคงในทางสังคมศาสตร์ชัดเจนขึ้น ประกอบกับการมีกลไกส่งเสริมการวิจัยระดับประเทศเกิดขึ้นในปี 2535 คือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย จึงยิ่งทำให้เกิดความตื่นตัวด้านการวิจัยในระดับอุดมศึกษาขึ้นอย่างกว้างขวางในแทบทุกสาขาวิชา รวมไปถึงการวิจัยสถาบันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพภายในองค์กรอุดมศึกษาก็บังเกิดความตื่นตัวมากขึ้นเช่นกัน

ความตื่นตัวด้านการวิจัยในประชาคมอุดมศึกษาไทยยังนำมาสู่การผลักดันแนวคิดเรื่องมหาวิทยาลัยวิจัยและการสร้างประชาคมวิจัยที่มีความเข้มแข็ง อันมีนัยรวมถึงการปฏิรูปอุดมศึกษาในเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรมทางวิชาการขององค์กรอุดมศึกษาที่พึงมุ่งมั่นในการสร้าง

องค์ความรู้เพื่อการพัฒนาประเทศ พร้อมกับการพัฒนาระบบบริหารการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ (อมรวิชัย นาคทรรพ, 2544, หน้า 31)

มหาวิทยาลัยนเรศวร วางเป้าหมายโดยมุ่งเน้นการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย ซึ่งมี วิสัยทัศน์ คือ มหาวิทยาลัยนเรศวรเป็นมหาวิทยาลัยระดับแนวหน้าในกลุ่ม 10 อันดับแรกของ ประเทศภายในปี พ.ศ.2560 โดยยึดแนวความคิดของการสร้างสังคมไทยให้มีขีดความสามารถและ แข็งแรงทางด้านความรู้ ความสามารถในการแข่งขัน ตลอดจนความพร้อมที่จะรับมือกับการ เปลี่ยนแปลงของสภาวะการณ์โลก ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ดังนั้นบุคลากรทุกระดับในมหาวิทยาลัยควรมีการพัฒนาโดยการใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อ การก้าวสู่มหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย (สุสิทธิ์ อร่ามเนตร, 2552, หน้าออนไลน์) จากความเป็นมา และความสำคัญดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่สามารถ จำแนกการทำวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยนเรศวร กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ เพื่อ เป็นแนวทางให้บุคลากรท่านอื่นได้ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อไปในอนาคต

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัจจัยที่เป็นตัวแปรจำแนกการทำวิจัยหรือไม่ทำวิจัย ของ บุคลากรสายสนับสนุน กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. เพื่อสร้างสมการจำแนกของปัจจัยที่สามารถจำแนกการทำหรือไม่ทำวิจัย ของบุคลากร สายสนับสนุน กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัย ของ บุคลากรสายสนับสนุน กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ปฏิบัติงานในปี พ.ศ.2553

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรสายสนับสนุน กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ปฏิบัติงานในปี พ.ศ.2553 จำนวน 7 หน่วยงาน ประกอบด้วย คณะ แพทยศาสตร์ จำนวน 453 คน คณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 24 คน คณะทันตแพทยศาสตร์ จำนวน 98 คน คณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 49 คน คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ จำนวน 46 คน

คณะสหเวชศาสตร์ จำนวน 33 คน และคณะสาธารณสุขศาสตร์ จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้น 733 คน จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบุคลากรสายสนับสนุนที่ทำวิจัย และกลุ่มบุคลากรสายสนับสนุนที่ไม่ทำวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรสายสนับสนุน กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ปฏิบัติงานในปี พ.ศ.2553 จำนวน 7 หน่วยงาน ประกอบด้วย คณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ คณะสหเวชศาสตร์ และคณะสาธารณสุขศาสตร์ จำนวน 217 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ บุคลากรสายสนับสนุน กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ทำวิจัย และบุคลากรสายสนับสนุน กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ไม่ทำวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาการวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุน กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยมีตัวแปรปัจจัยที่สัมพันธ์กับการผลิตผลงานวิจัย ดังนี้

ตัวแปรที่ศึกษา

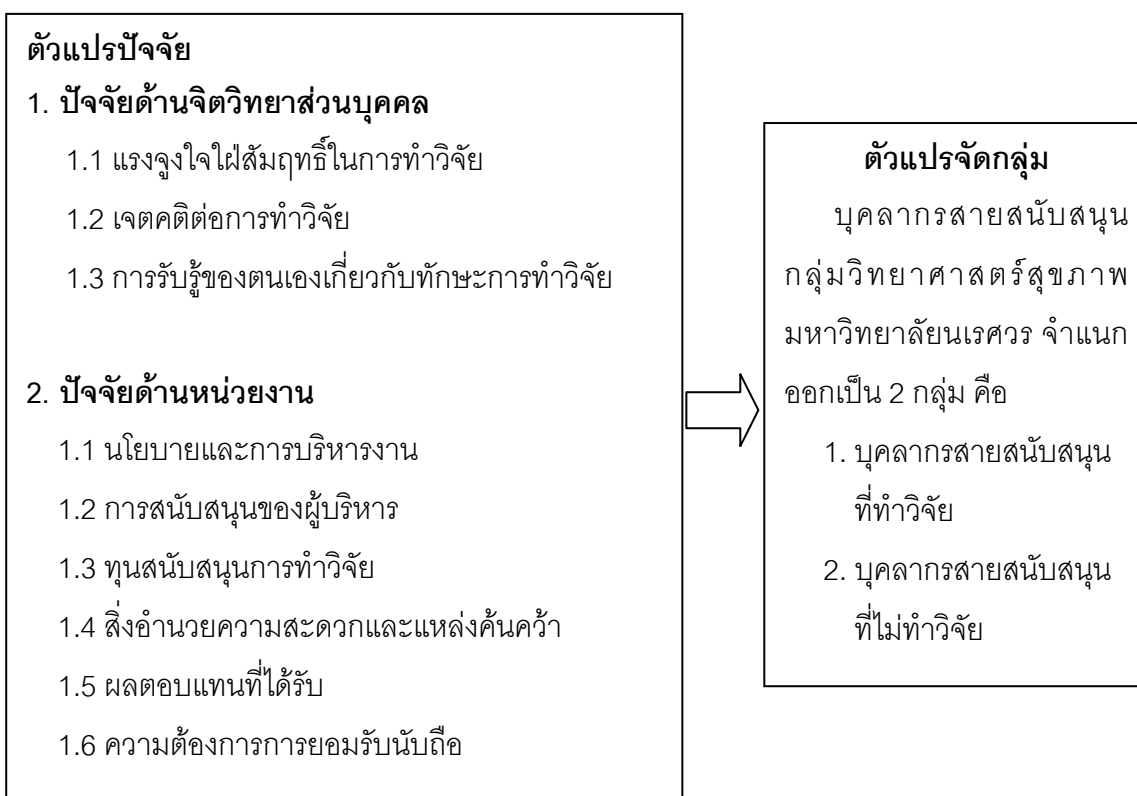
1. ตัวแปรปัจจัย แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ประกอบด้วย
 - 1.1 ปัจจัยด้านจิตวิทยาส่วนบุคคล
 - 1.1.1 ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำวิจัย
 - 1.1.2 ด้านเจตคติต่อการทำวิจัย
 - 1.1.3 ด้านการรับรู้ของตนเองเกี่ยวกับทักษะการทำวิจัย
 - 1.2 ปัจจัยด้านหน่วยงาน
 - 1.2.1 ด้านนโยบายและการบริหารงาน
 - 1.2.2 ด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร
 - 1.2.3 ด้านทุนสนับสนุนการทำวิจัย
 - 1.2.4 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและแหล่งค้นคว้า
 - 1.2.5 ด้านผลตอบแทนที่ได้รับ
 - 1.2.6 ด้านความต้องการการยอมรับนับถือ

2. ตัวแปรจัดกลุ่ม ได้แก่ บุคลากรสายสนับสนุน กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1 บุคลากรสายสนับสนุนที่ทำวิจัย

2.2 บุคลากรสายสนับสนุนที่ไม่ทำวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

หน่วยงานที่สังกัดกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ หมายถึง คณะที่มีการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 7 คณะ คือ คณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ คณะสหเวชศาสตร์ และคณะสาธารณสุขศาสตร์

บุคลากรสายสนับสนุน หมายถึง ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว ที่ปฏิบัติงานประจำ สังกัดสำนักงานเลขานุการคณะ มีหน้าที่สนับสนุนด้านวิชาการและการดำเนินงานของคณะ

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการอบรม สัมมนา ด้านการวิจัย และ ประสบการณ์ด้านการวิจัย

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำวิจัย หมายถึง แรงกระตุ้นที่เกิดภายในตัวบุคคลที่ ต้องการจะกระทำการต่าง ๆ ให้สำเร็จโดยมีความพยายาม พินิจอุปสรรค เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่ ต้องการทำการวิจัย

เจตคติต่อการทำวิจัย หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อ พฤติกรรมทางบวก และ คุณลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ส่วนบุคคลที่แสดงออกเป็นประจำที่ส่งผลให้เกิดการทำวิจัย

การรับรู้ของตนเองเกี่ยวกับทักษะการทำวิจัย หมายถึง การรับรู้ความสามารถของ ตนเองเกี่ยวกับการทำวิจัย เช่น การกำหนดปัญหาการวิจัย การกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย การออกแบบการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลการวิจัย และการเขียน รายงานการวิจัย

นโยบายและการบริหาร หมายถึง มีการบริหารจัดการ และนโยบายส่งเสริมสนับสนุน ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อเห็นความสำคัญของการทำวิจัย

การสนับสนุนของผู้บริหาร หมายถึง การให้ความสำคัญ ส่งเสริมและสนับสนุน ทั้ง ทางวาจา สิ่งของ และอื่น ๆ เช่น การได้รับการยกย่อง การแสดงความยินดี การให้กำลังใจ

ทุนสนับสนุนการทำวิจัย หมายถึง การได้รับเงินสนับสนุนในการทำวิจัยจากหน่วยงาน แหล่งอื่น ๆ หรือการใช้งบประมาณส่วนตัว

สิ่งอำนวยความสะดวกและแหล่งค้นคว้า หมายถึง สถานที่หรือแหล่งศึกษาค้นคว้า หนังสือ ตำรา หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้อย่างเพียงพอและเหมาะสม มีความสะดวกสบาย ในการใช้บริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อประโยชน์ต่อการทำวิจัย อาทิเช่น วัสดุ อุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และระบบฐานข้อมูลที่ดีในการสืบข้อมูล

ผลตอบแทนที่ได้รับ หมายถึง ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการทำวิจัย เช่น การพิจารณา ความดีความชอบ การเลื่อนขั้นตำแหน่ง หรือการมีรายได้เพิ่มจากการทำวิจัย

ความต้องการการยอมรับนับถือ หมายถึง ความต้องการที่จะการได้รับการยอมรับใน ความรู้ความสามารถ ทั้งจากเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา หรือบุคคลทั่วไป ซึ่งทำให้เกิดความ ภาคภูมิใจ

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยที่เป็นตัวแปรจำแนกการทำหรือไม่ทำวิจัย ของบุคลากรสายสนับสนุน กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีความแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ
2. เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางสำหรับส่งเสริมและพัฒนาการทำวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุน กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร